

Београд, 5. април 2024. године

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

**Извештај о прегледу и оцени докторске дисертације
магистра Миланке П. Убипарип**

„Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности“

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео Комисију:

На V редовној седници одржаној 21. марта 2024. године Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду донело је одлуку (1063/1 од 29. 03. 2024. године) о образовању Комисије за преглед и оцену докторске дисертације коју је мр Миланка П. Убипарип предала под насловом „**Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности**“ (ментор проф. др Ирена Шпадијер).

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Зорица Витић, редовни професор (председник Комисије)
Ужа научна област: Српска књижевност
Датум избора у звање: 12. 07. 2023.
Назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Светлана Томин, редовни професор
Ужа научна област: Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности
Датум избора у звање: 28.03.2013.
Назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Филозофски факултет у Новом Саду
3. др Татјана Суботин-Голубовић, редовни професор
Ужа научна област: Историја српског народа у средњем веку са старословенским језиком и историјском географијом

Датум избора у звање: 20. 09. 2017.

Назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Филозофски факултет у Београду

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме	Миланка, Перо, Убипарип
Датум и место рођења	16.07.1973. Мркоњић Град, Босна и Херцеговина
Наслов магистарске тезе	„Заједничка служба светим деспотима Бранковићима – књижевно-историјска и текстолошка студија“
Датум и место одбране мастер тезе	07.04.2009. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Научна област из које је стечено академско звање магистра	Српска књижевност

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација магистра Миланке П. Убипарип „Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности“ има 283 странице. Чине је четири целине: Увод (2–10), СВЕТИ АРХИЕПИСКОП ЈЕВСТАТИЈЕ I У СТАРОЈ СРПСКОЈ ЦРКВЕНОЈ ПОЕЗИЈИ (11–161), СВЕТИ АРХИЕПИСКОП ЈЕВСТАТИЈЕ I У СТАРОЈ СРПСКОЈ ЖИТИЈНОЈ КЊИЖЕВНОСТИ (162–205), и ЗАКЉУЧАК (206–214). Као прилог дисертацији приређено је издање Службе светоме архиепископу Јевстатију (215–265). Детаљнији преглед структуре поглавља:

- (1) Увод – 1.1. Историја питања; 1.2 Архиепископ Јевстатије I.
- (2) Свети архиепископ Јевстатије I у старој српској црквеној поезији – 2.1 Рукописно наслеђе; 2.1.1.–2.1.6. Описи рукописа који садрже Службу светом архиепископу Јевстатију I; 2.2 Структура Службе светоме архиепископу Јевстатију I; 2.2.1–2.2.6. Структура појединачних преписа; 2.2.7 Упоредни преглед структуре и састава свих преписа Службе (служби из минеја и служби из зборника); 2.2.8 Структура и састав Службе – ка закључку; 2.3 Елементи структуре Службе светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.1 Увод; 2.3.2 Упоредни преглед свих преписа Службе из минеја; 2.3.3 Упоредни преглед свих преписа Службе из зборника; 2.3.4 Химнографски репертоар за празник Претпразновања Богојављења у Служби светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.4.1 Опште напомене; 2.3.4.2 Празник Претпразновања Просвештенија (Богојављења Господњег) у српскословенској рукописној традицији; 2.3.5 Паримије у Служби

- светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.5.1 Опште напомене; 2.3.5.2 Паримије и српскословенско црквено песништво; 2.3.5.3 Паримије у рукописној традицији Службе светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.6 Ипакој на јутрењу Службе светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.7 Катавасије у песмама канона светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.8 Завршна богослужбена рубрика у Служби светом архиепископу Јевстатију I; 2.3.8.1 Опште напомене; 2.3.8.2 Завршне богослужбене рубрике у службама српским владарима и архиепископима; 2.3.9 Ирмоси трећег гласа у песмама канона Службе светоме архиепископу Јевстатију; 2.3.9.1 Опште напомене; 2.3.9.2 Ирмоси у песмама канона Службе светоме архиепископу Јевстатију I; 2.3.10 Ка закључку; 2.4 Текстолошка анализа Службе; 2.4.1 Ка закључку; 2.5 Химнограф и његово дело : стил и уметнички поступак у Служби светоме архиепископу Јевстатију I; 2.5.1 Служба светоме архиепископу Јевстатију I и српскословенско химнографско наслеђе; 2.5.2 Ка закључку; 2.6 Служба светом архиепископу Арсенију; 2.6.1 Песник и његово дело : обликовање Службе (могућа реконструкција); 2.6.2 Служба светоме архиепископу Арсенију I и Служба светоме српском архиепископу Јевстатију I.
- (3) Свети архиепископ Јевстатије I у старој српској житијној књижевности; 3.1 Пролошко житије светог архиепископа Јевстатија I; 3.1.1 Ђуро Даничић о Пролошком житију светог архиепископа Јевстатија I; 3.1.2 Иларион Руварац и Љубомир Ковачевић о Пролошком житију светог архиепископа Јевстатија I; 3.1.3 О минеју за децембар-фебруар са Пролошким житијем светог архиепископа Јевстатија I; 3.2 Опширно житије светог архиепископа Јевстатија I 3.2.1 Увод; 3.2.2 Рукописно наслеђе Житија светог архиепископа Јевстатија I; 3.2.3. Структура Житија светог архиепископа Јевстатија I; 3.2.3.1 Композиција и мотивска структура; 3.2.3.2 Архиепископ Јевстатије I – Свети јерарх Српске цркве и хагиографски јунак; 3.2.4 Свети Српски архиепископ Јевстатије I хагиографски и химнографски лик.
- (4) Закључак.
- Прилог: издање Службе светоме архиепископу Јевстатију I.

Након текста докторске дисертације следе: БИБЛИОГРАФИЈА (266–283), у којој су издвојени рукописни извори са скраћеницама (266–267), те објављени извори (267–268) и литература (269–283), БИОГРАФИЈА АУТОРА (284), као и прописане административне изјаве и додаци. БИБЛИОГРАФИЈА садржи 347 јединица.

У уводном делу дисертације докторанд с правом наглашава да је архиепископ Јевстатије I, шести српски архиепископ, „остао до наших дана скоро неприметан за науку о старој српској литератури“, иако су одавно откривена два поетски јасно оделита књижевна дела намењена штовању овог светитеља (служба и опширно житије). Као што ће испитивања М. Убипарип и потврдити, аутор ових списа један је од најзнаменитијих средњовековних писаца, архиепископ Данило II. Након концизног прегледа досадашњих проучавања (Ђ. Даничић, Ђ. Трифуновић, Т. Јовановић. Љ. Јухас-Георгиевска), следи детаљна биографија Јевстатија I, са утемељеним разматрањима о настанку и развоју његовог култа.

Прва главна целина у раду посвећена је Служби светоме, главном химнографском саставу неопходном за његово прослављање. Ово песничко дело обухваћено је двама токовима испитивања – резултати првога су уобличени у форми детаљног приказа сачуваног рукописног наслеђа Службе, док је у другом представљена њена садржина, за сваки од сачуваних предложака засебно.

Досадашња истраживања Службе заснивала су се на три преписа, са страница зборника мешовитог састава, а Миланка Убипарип у своја проучавања укључила је још три – два из службених минеја за јануар, као и испис овог химнографског састава из једног минеја Народне библиотеке у Београду, који је страдао у немачком бомбардовању Београда 1941. године.

Изузетно сложено испитивање рукописног наслеђа Службе разрешило је главна филолошка, односно текстолошка питања, посебно на лексичко-синтаксичкој равни. Завршни део прве главне целине дисертације обликован је као јединствени поглед на стил и уметнички поступак писца, чију основу представљају досадашња сазнања из области поетике и теорије средњовековног књижевног стварања.

Кроз праћење особених поетских решења докторанду се отворило ново поље истраживања – трагање за местима „додира“ Службе светом српском архиепископу Јевстатију I са претходно обликованим сложеним песничким саставима посвећеним штовању архијереја Српске цркве. Нарочита пажња посвећена је Служби светом архиепископу Арсенију, која је, извесно, песничко дело архиепископа Данила II. Упоредним испитивањем Службе Јевстатију I и Службе Арсенију додатно је расветљено питање ауторства обеју служби, нарочито са становишта изабраног уметничког поступка примењеног у обликовању лика светих архиепископа.

Друга велика целина дисертације посвећена је светом Јевстатију I у српскословенској хагиографској традицији, која, осим Опширног, познаје и кратко, Пролошко житије. У дисертацији се пажљиво прати занимање Ђуре Даничића, Илариона Руварца и Љубомира Ковачевића за овај састав. Детаљно је испитан рукописни минеј на чијим се страницама налазио кратки хагиографски спис, потом следи преглед мотивске структуре и поређење са сродним местима у Опширном житију.

Приликом прегледа и анализе рукописног наслеђа Опширног житија архиепископу Јевстатију I М. Убипарип применила је особени приступ кодиколошко-археографског приказа сваког сачуваног преписа главног хагиографског састава посвећеног штовању овог српског архиепископа. Посебна пажња усмерена је на текстуално окружење Опширног житија. Испитани су поједини елементи хагиографског стваралаштва – композиција и мотивска структура – као и додир неких одлика са сродним, одабраним елементима уметничког поступка и стила у Служби Јевстатију I.

У закључку докторанд исцрпно и систематично излаже резултате који пружају одговоре на питања о хронологији обликовања поетског и прозног дела намењеног штовању светог архиепископа Јевстатија I, о њиховом трајању у богослужбеној пракси, те о елементима интерполације у њиховом саставу, што представља једини прави пут откривања историје штовања овог архијереја наше Цркве.

У прилогу је приређено издање Службе за сваки сачувани извод. Посебним напоменама у издању наглашене су све специфичности карактеристичне само за одређени препис. Оваквим приступом не реконструише се стање изворног текста најближе протографу, већ трајање текста. Такође, реконструише се састав дела у свакој етапи његове историје, као и јединствена језичка форма.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација која је пред нама представља плод монографски замишљеног, научно-методолошки добро утемељеног истраживања. Њој су претходили научни резултати које је докторанд већ остварио бавећи се како археографским и текстолошким проучавањима, тако и разноврсним темама везаним за српску химнографију.

Стожерни, најобимнији и најсложенији део дисертације М. Убипарип посветила је рукописној традицији Службе светоме архиепископу Јевстатију I. Познато је пет сачуваних преписа Службе који потичу из раздобља од треће четвртине XIV века до средине треће деценије XVI века. Два најстарија исписана су у служабним минејима за јануар, док су остала три сачувана на страницама зборника хетерогене садржине:

1. Служабни минеј за јануар из треће четвртине XIV века, из Основног рукописног фонда Руске националне библиотеке у Санкт Петербургу, F I п 69.
2. Служабни минеј за јануар из седме деценије XIV века, из рукописног фонда Народне библиотеке „Кирил и Методиј“ у Софији, број 521.
3. Зборник служби и житија и триод цветни из треће деценије XV века, из Легата Ђорђа Сп. Радојичића на Катедри за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду.
4. Србљак и требник из осме – девете деценије XV века из библиотеке Пећке патријаршије, број 75.
5. Празнични минеј за фебруар – август, друга четвртина XV века и Србљак, 1525. година из рукописног фонда Народне библиотеке Србије, број 18.

Служба је била исписана и у служабном минеју за јануар из 1390. године који се налазио у старој збирци Народне библиотеке у Београду. Кодекс је изгорео у нацистичком бомбардовању Београда 1941. године. Библиотекар Народне библиотеке, Светозар Матић, начинио је у току 1929. године исписе две службе из овога минеја – светоме Сави и светоме архиепископу Јевстатију I (Архив САНУ, број 13 319).

Ретко примењеним у проучавању наше средњовековне литературе – аналитичким археографским испитивањем главних елемената рукописне књиге, заснованим на испитивању писма и ортографије, књижевног украса, садржаја као и тумачењем записа писара и белешки из каснијег времена – М. Убипарип обухвата целокупно познато и сачувано рукописно наслеђе Службе. Кодиколошким и археографским одликама сваког извора придружује детаљан приказ текстуалног окружења за сваки препис Службе.

Након упоредног прегледа служби из минеја за јануар, упоредног прегледа служби из зборника, те прегледа структуре Служби (31 табела), докторанд закључује да преписи у служабним минејима, настали у другој половини XIV века, припадају двома веома сродним текстолошким гранама. Прву, светогорску по својој провенијенцији, представљају два најстарија преписа Службе, сачувана у српскословенским рукописним минејима, данас у Руској националној библиотеци (F I п 69) и Народној библиотеци у Софији (број 521). У исто време, развијала се и друга текстолошка грана, али на просторима епископија Српске цркве. Она се данас може реконструисати само према једном извору – уништеном пергаментном минеју за јануар из 1390. године који је, непосредно након Косовског боја, био преписан за Богородицу Хвостанску, седиште Хвостанске епископије. Обе традиције,

како светогорска тако и ”традиција епископија”, сведоче о раној појави развијене традиције штовања светог архиепископа.

Други ток – испитивање главних елемената садржине – био је неопходан, будући да Службу светом српском архиепископу Јевстатију I ваља посматрати као сложену песничку структуру, намењену богослужбеном прослављању архијереја Српске цркве, чију потку, у есхатолошко-сотериолошком (али и жанровском) смислу, чине поједини, одабрани псалтирски стихови и старозаветна читања, те јеванђељски и апостолски одломци. Овај ток истраживања М. Убипарип важан је стога што поменути елементи представљају одраз актуалног богослужбеног поретка, обликованог према важећем црквеном типичу, па је тумачењем њиховог присуства у саставу Службе, могуће реконструисати „живу“ богослужбену праксу штовања светог Јевстатија I, у време настанка сваког сачуваног преписа, као и степена његовог литургијског прослављања на одређеном простору, у одређеном временском периоду. Како се свети Јевстатије I прославља 4. јануара, трећег дана Претпразновања Просвештенија (Богојављења), посебно је важно питање присуства песништва овог празника у саставу Службе српском светоме јер се његовим разматрањем могу реконструисати одређене етапе у обликовању изворног песничког дела намењеног литургијском прослављању националног светитеља као и могућност његове богослужбене усаглашености са развојем култа. „Појава и могуће измене у избору поменутих литургијских целина, одређених црквеним уставом, сливених у јединствену и сложену форму, заједно са изворним стваралаштвом, Службу светом српском архиепископу Јевстатију, важни су елементи у откривању најстаријег песничког слоја, чије почетке ваља тражити у првим деценијама XIV столећа, када је у богослужбеној пракси Српске цркве дошло до смене црквеног устава“, напомиње докторанд.

У одељку „Химнограф и његово дело“, према сачињеном прегледу и анализи мотива уочених у Служби светоме архиепископу Јевстатију I, М. Убипарип закључује да је химнографски лик светог архијереја Српске цркве обликован у оквирима идеалног лика преподобнога, и употпуњен топосима карактеристичним за идеални лик апостола/епископа, али и мученика. Важни у карактеризацији Јевстатијевог химнографског лика јесу и мотиви који се срећу у песништву учитеља Цркве. Из свега произлази да је химнографу, „без сумње, био добро познат репертоар преводне византијске црквене поезије, као и словенско и српкословенско песничко наслеђе, са богатим корпусом химнографских мотива, особених за поједине идеалне агiotипове, преподобне, апостоле/епископе и мученике“.

У поређењу Службе светоме архиепископу Арсенију I и Службе светоме архиепископу Јевстатију I докторанд испитује степен сложености структура двеју Служби (две табеле), а такође издваја неколико поетичких одлика у Служби Арсенију, чија анализа доприноси реконструкцији књижевног поступка архиепископа Данила II, као и препознавању главних поетских начела којима се могао руководити у састављању обају песничких састава њему приписаних.

Сродним местима у Служби и Опширном житију, у науци већ назначеним, у дисертацији је придружен и репертоар елемената књижевноуметничког обликовања издвојен након испитивања композиције и мотивске структуре Опширног житија. Тиме је са сигурношћу и ово важно песничко дело прикључено опусу архиепископа Данила II. Данилов прозни састав посвећен Јевстатију I има сложену и заокружену композицију. Саставни делови Житија својом целовитошћу зналачки су осмишљене наративне целине чврсте композиције, обликоване око главног мотива. Сродан принцип докторанд је уочио

и у мањим химнографским целинама – групама стихира и тропара песама канона – унутар песничког дела сложеног склопа, као што је Служба светоме.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. *Иванко, један од писара из Братковог минеја*, у: *Словенско средњовековно наслеђе. Зборник посвећен професору Ђорђу Трифуновићу*, Београд 2001, 689-697.
2. *Трагом књиге писане за царицу Јелену*, Прилози за књижевност, језик историју и фолклор LXXVIII и LXXIX, Београд 2004, 125-133.
3. *Зборник са кратким житијем краља Милутина*, Прилози за књижевност, језик историју и фолклор LXXI, Београд 2006, 53-72.
4. *О рукописном октоиху (1353.Г.) из старе збирке Народне библиотеке у Београду*, Археографски прилози 29-3, Београд 2007-2008, 55-70.
5. *Непознати параклис светоме Симеону и светитељу Сави*, Прилози за књижевност, језик историју и фолклор LXXVI, Београд 2010, 49-79.
6. *Косовска бележница с краја XVIII века (археографски оглед)*, Археографски прилози 33, Београд 2011, 342-360.
7. *One common literary phenomenon in Serbian and Bulgarian medieval literature*, Proceedings of the final conference of Embark project, Sofia 2012, 53-61.
8. Б. Христова, Е. Мусакова, Е. Узунова, *Опис на славянските рѣкописи в църковноисторическия и архивен институт. Том I. Библейски книги*. Софија, 2009, Археографски прилози 34, Београд 2012, 223-228. [приказ]
9. *Српскословенски октоих из времена цара Душана са тропарима Покајног канона Климента Охридског*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор LXXIX, Београд 2013, 103-128.
10. *"Расејаше реч међу народе нове" – 1150 година од мисије Св. Ђирила и Методија. Развој српског ћириличног писма приказан кроз збирке Народне библиотеке Србије*, Београд 2013. (Аутор изложбе и каталога заједно са Јованом Станојловић и Мирославом Лазићем)
11. *Октоих петогласник. Издање Ђурђа Црнојевића*. [фототипско издање поводом петстодвадесетогодишњице прве ћирилске српскословенске књиге штампане на Цетињу] Приредили Миланка Убипарип, Мирослав Лазић и Милена Н. Мартиновић, Београд, Цетиње, Дечани 2014.
12. *Петогласник Ђурђа Црнојевића, Октоих петогласник. Издање Ђурђа Црнојевића*, Београд, Цетиње, Дечани, 2014, 21-31.
13. *Зборници параклиса у српскословенској писмености*, Археографски прилози 37, Београд 2015, 69-105.

14. *О почецима проучавања српских књижевних старина. Из историје српске археографије*, у: *Проучавање српске рукописне књиге. Поводом пет и по деценија Одељења за археографију Народне библиотеке Србије. Каталог изложбе*, Београд 2016, 9-15.
15. *Братков минеј, Зборник попа Драгоља, Матичин апостол, Јеванђеље, Псалтир, Четворојеванђеље, Псалтир, Добротољубље, Метафраст Стефана Доместика, Минеј за јун, Литургијски зборник, Панагирик Грешног Дмитра, Сказаније изјављено о писменех Константина Филозофа, Псалтир с последовањем, Пролог стиховни за прву половину године, Пролог стиховни за другу половину године, Октоих петогласник*, у: *Свет српске рукописне књиге (XII-XVII век)*, Београд 2016.
16. *Химнографски састави велике вечерње у српскословенским седмичним осмогласницима XVI века*, Археографски прилози 38, Београд 2016, 123-147.
17. *Зборник различитих састава. Натпис на мраморном стубу на Косову*, у: *Српско уметничко наслеђе на Косову и Метохији. Идентитет, значај, угроженост. Измењено и допуњено издање*, Београд 2017, 248–251.
18. *Како треба описивати садржину српскословенског осмогласника*, у: *XII стручно-научни скуп Библионет 2018. Рукописна и стара штампана књига. Зборник радова*, Београд – Нови Сад 2018, 40–52.
19. *Од штампане ка рукописној књизи – препис требника Горажданске штампарије у рукопису Библиотеке Српске Патријаршије број 32*, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор LXXXIV (2018), 3–18.
20. *Химнографски лик светога Јевстатија I, архиепископа српског*, Црквене струдије 16/2 (2018) 635–645.
21. *Српскословенски осмогласник и песништво Климента Охридског*, у: *Осам векова аутокефалије Српске православне цркве. II*, Београд 2019, 199–207.
22. *Теодосија Хиландарца Служба светога Сави без мале вечерње*, у: *Наслеђе и стварање. Свети Ђурило – Свети Сава. 869 – 1219 – 2019*, Београд 2019, 681–706.
23. *Ирена Шпадијер – Почеци српске химнографије. Савина Служба светом Симеону*, Археографски прилози 41 (2019) 157–164. [приказ]
24. *Цветни триод (Пентикостар), Књига архиепископа Јакова, Минеј архимандрита Никодима, Житије светога Саве Теодосија Хиландарца, Зборник Константина Студеничког, Архијерејски чиновник студеничког игумана Констрантина, Филада архимандрита студеничког Мелентија Никшића*, у: *Духовно и материјално наслеђе манастира Студенице – древност, постојаност, савременост*, Београд 2019.
25. *Commemorative books from the Manuscript collection of the National Library of Serbia* (у штампани); заједно са Љ. Пузовић
26. *Српскословенско рукописно наслеђе у ризници цркве Успења пресвете Богородице у Чајничу* (у штампани)
27. *Палеографско датирање Чајничког јеванђеља. Нова запажања* (у штампани); заједно са Љ. Васиљев

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Поред раније наведених закључака и резултата истраживања представљених у дисертацији, наводимо и следеће:

- (1) Преглед рукописног наслеђа Службе светоме архиепископу Јевстатију I показао је неуједначену традицију текстуалног окружења овог изворног дела старе српске књижевности. Од шест познатих преписа Службе, три најстарија налазе се на страницама служабних минеја за јануар, док наредна три испуњавају странице зборника разнородног састава, који су компоновани спајањем Србљака, изворних књижевних дела старе српске књижевности, са другим богослужбеним саставима – у један, заједнички кодекс.
- (2) Три млађа преписа Службе светоме архиепископу Јевстатију I, настала током XV и у првим деценијама XVI века, јављају се у зборницима, заједно са другим изворним хагиографским и химнографским делима српске средњовековне књижевности. Обликовани у годинама страдања српског православног становништва на простору некада самосталне српске државе, ови преписи сведоци су очувања, не само литургијског прослављања националног светитеља, него и трајања православља у отежаним историјским околностима.
- (3) Прва традиција, сачувана у служабним минејима, може се сматрати старијом, док је друга, из зборника мешовитог састава, свакако млађа.
- (4) Састављач кратког Пролошког житија, познатог само у једном препису, из Минеја за јануар Народне библиотеке (број 15), вероватно није био српскога порекла, јер се у њему наилази на низ одступања у односу на Опширно житије, која сведоче о непознавању појединости из живота Јевстатијевог, али и о неупућености у дело архиепископа Данила II.
- (5) Судаћи према стилско-језичким решењима те избору и уметничком обликовању мотива, као и вештој композицији и изразитој ритмичности, Служба светом српском архиепископу Јевстатију I може се сматрати књижевном творевином архиепископа Данила II. Оба књижевна дела посвећена Јевстатију I одликује нарочита ритмичност, остварена одговарајућим, законима жанра одређеним средствима.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „**Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности**“ аутора Миланке П. Убипарип, констатујемо да утврђено подударане текста износи 4%. Овај степен подударности последица је цитата, личних

имена, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих резултата докторандових истраживања, који су проистекли из његове дисертације, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду, изјављујемо да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

IX ПРЕДЛОГ

Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати позитивну оцену докторске дисертације коју је **магистар Миланка П. Убипарип** предала под насловом „**Архиепископ Јевстатије I у старој српској књижевности**“ и да кандидаткињу позове на усмену одбрану пред овом Комисијом.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Зорица Витић, редовни професор
(председник Комисије)

др Светлана Томин, редовни професор

др Татјана Суботин-Голубовић,
редовни професор